

SLOVENSKI NAROD

Izboja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 50 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati peti vrst & Din 4. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knapjeva ulica št. 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 26 — NOVO MESTO, Ljubljanska 6, telefon št. 26 — CELJE, ostalo uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 68; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 160

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.361

Pred sporazumom v španskih zadevah:

Premirje in plebiscit v španiji?

Danes bo sklenjen nov dogovor glede preureditve pomorske kontrole — Nemčija svetuje generalu Francu, naj si s takojšnjimi mirovnimi pogoji zagotovi vsaj časten izhod iz zagate — Po sklenitvi premirja naj bi se v španiji izvedel plebiscit

Pariz, 11. junija, tr. Danes dopoldne so se v zunanjem ministrstvu v Londonu sestali z angleškim zunanjim ministrom Edenom nemški poslanik Ribbentrop, italijanski poslanik Grandi in francoski poslanik Corbin k skupni konferenci, na kateri bodo sprejeli dokončni sporazum glede bodoče ureditve kontrole v španskih vodah. S tem bo likvidiran incident, ki se je pričel z napadom na nemško križarko »Deutschland« in končal z bombardiranjem Almerije po nemških vojnih ladjah. Sporazum v glavnem določa, da se ustanove v nekaterih španskih lukah nevtralne cone, v kateri se lahko zatekajo ladje tujih držav, ki sodelujejo pri mednarodni pomorski kontroli. Španska vlada in general Franco sta se obvezala, da bosta spoštovala nevtralnost teh področij. Vojne ladje štirih vesilov bodo izvajale kontrolo v najtesnejšem sodelovanju. Na kontrol-

nih ladjah bodo po en zastopnik vsake izmed štirih vesilov, da bo na ta način podana tudi medsebojna kontrola. V primeru kakšnega napada na kontrolne ladje ima napadena ladja pravico rabiti v obrambi orožje, vendar pa nobena država ne sme na lastno pest izvajati kakšnih represalij, ne da bi se poprej sporazumela s poveljniki mornaric ostalih vesilov. Ta sporazum ne nemudoma predložen londonskemu odboru v potrditev, nakar se bosta Nemčija in Italija zopet vrnili v odbor in nadalje sodelovali pri njegovem delu.

Ta sporazum predstavlja velik uspeh angleške vlade, pomeni pa obenem zmago francoskega stališča, da se morajo prepričati slične represalije, kakor je bilo obstrzeljevanje Almerije. Dokazuje pa obenem, da sta Italija in Nemčija opustili svoje prvotne načrte v španiji ter da nimata več namena podpirati ge-

nerala Franca na dosedanji način.

Veliko pozornost so zbudile informacije pariškega tiska o nadaljnjih name-rah Nemčije. Kakor piše »Oeuvre«, smatrajo v Berlinu, da je napočil čas, ko se je treba pripraviti na mirovno pogajanje v španiji. Veliko prednost bo imela, vsaj v moralnem pogledu, ona španska stranka, ki bo prva dala pobudo za sklenitev miru. Zaradi tega pritiska Berlin na generala Franca, naj namesto brezuspešnih vojaških ofenziv on prvi prične neke vrste mirovno ofenzivo, ker je splošni položaj sedaj tak, da ni mogoče računati na njegovo vojaško zmago. Edina šanca za Franca je po mnenju berlinskih krogov še ta, da prvi predlaga premirje. On naj bi tudi predlagal ustanovitev nevtralne pokrajine v španiji, ter izvedbo ljudskega glasovanja. S tem bi dal evropskim državam priliko, da njegova prizadevanja podpro in mu

tako pripomorejo vsaj do moralne zmage.

Po informacijah pariških krogov se za to miroljubnostjo skrivajo drugi namerti. V ozadju so dogovori med generalom Francom na eni ter Italijo in Nemčijo na drugi strani. Ti dogovori se nanašajo na gospodarsko izkoriščanje španskega prirodnega bogastva. Izvajati jih je po mogoče le, ako zavlada v španiji red in mir. Na drugi strani pa skuša Nemčija na ta način zvaliti vso krivdo za državljansko vojno v španiji na valencijsko vlado. Tak nastop generala Franca bi znatno popravil razpoloženje francoske in angleške javnosti napram španskim nacionalistom, ki jih smatrajo sedaj za glavne krivce španskih dogodkov. Predvsem pa gre Italiji in Nemčiji za to, da si zagotovita Balears, španski Maroko in Kanarske otoke, ki bi bi- li za njune namene izredno važna.

Nova ofenziva vladnih čet

Dosegle so važne uspehe — General Franco odredil evakuacijo Segovije

Pariz, 11. junija, tr. Vladne čete že par dni sem izvajajo na vseh frontah ofenzivne akcije in so na več krajih prisilile Francove k umiku. Posebno velike uspehe so vladne čete dosegle na fronti pri Sieri: kjer so napredovale tako daleč, da so francoski začeli z vso naglico izpraznjevati Segovijo. Mesto je v polkrogu že obkoljeno. Vse civilno prebivalstvo je dobilo nalog, da mora v teku 12 ur zapustiti mesto in zbežati v varnejše zaledje. Republikansko topništvo je dobilo nalog, naj ne ovira evakuacije mesta in naj tudi ne obstreljuje cest, po katerih gredo transporti bežencev. Čim pa bo potekel rok za evakuacijo, bodo republikanci izvršili napad, da vržejo Francove iz mesta.

Salamanca, 11. junija. AA. Stefani: Mednarodna brigada je izkoristila megle in s tanki izvršila napad na Sorijo, severozahodno od Madrida. Nacionalisti so takoj prešli v protinapad in zaplenili mnogo materiala ruskega izvora. Med ujetniki je tudi neki norveški poročnik, 2 švicarska miličnika in neki nemški žid.

Madrid, 11. junija. AA. Havas: S fronte

Tuhačevski pobegnil?

V Parizu mislijo, da bo v Rusiji proglašena vojaška diktatura

London, 11. junija. o. Dogodbi, ki se razvijajo v Rusiji že od pričetka tega leta z veliko naglico, zbuja jo v tujakšnjih političnih krogih vedno večje zanimanje. Splošno prevladuje mnenje, da v Rusiji ne gre več samo za borbo proti trockizmu, torej pravemu komunizmu, nego da se pripravljajo dalekosežne akcije, ki jih vodi na eni strani Stalin, na drugi strani pa njegovi nasprotniki. Informacije o aretacijah ruskih diplomatov Krestinskega, Sterna, Rosenbergarja in Jurjeva se sedaj tudi službeno potrjujejo. Nadalje se je izvedelo, da je maršal Tuhačevski izginil. Baje je zbežal, še pred begom pa se je z nekimi višjimi uradniki domenili o nadaljnjih akcijah proti Stalinu. V francoskem zunanjem ministrstvu in generalnem štabu pričakujejo, da bo v Rusiji proglašena vojaška diktatura.

Pariz, 11. junija. br. »New York Times« poroča iz Moskve, da so neresnične vse vesti o begu Tuhačevskega. Tuhačevski in šest višjih oficirjev rdeče vojske bodo danes dopoldne ob 11. vzhodno evropskega časa privedeni k razpravi pred vojaško sodišče v Moskvi. Obtoženi so veleizdaje in špijonaže, ki so jo vršili na korist neke evropske velesile.

London, 11. junija. z. Listi se obširno bavijo z dogodki v Rusiji in ugotavljajo

da prihajajo zelo nasprotujoče si vesti. V splošnem pa soglašajo v svojih komentarjih s tem, da predstavljajo ti dogodki obnovo čistega komunizma. »Morning post« piše, da so bili sedaj odstranjeni iz vodilnih mest v rdeči vojski vsi generali, ki so po mnenju Stalina zarotniki Trockega in ki so docela odgovarjali pri komunistični vzgoji vojske. Njihovi nasledniki sicer nimajo tako odličnih vojaških vrlin in sposobnosti, so pa mnogo bolj zanesljivi komunisti. »Daily Herald« poroča, da zaveza vojaška revolucija v Rusiji zelo resne oblike. Stalin se niti v Moskvi ne čuti več dovolj varnega in je zahteval ojačenje moskovske garnizije z zanesljivimi četami iz drugih pokrajev. Sedaj je v Moskvi zbranih od zunaj nad 100.000 vojakov, ne vstevši oddelkov GPU, ki štejejo tudi več tisoč mož. Kakor se zatrjuje, so nameravali trockisti te dni izvršiti atentat na Stalina. Njihova namera pa je bila v zadnjem trenutku odkrita. Nemiri po mestih stalno naraščajo in ves položaj spominja na dobo najhujše revolucije. Vsek dan je izvršenih na tisoče aretacij. Aretirane po večini obtožujejo veleizdaje, špijonaže, sabotaže in trockizma. Posebno številne so aretacije v oficirskih krogih.

Rockefellerjeva bolničarka ugrabljena

Chicago, 11. junija. AA. Stefani: Gangsterji so odpeljali lepo bolničarko Margaret Montgomery, ki je prijateljica Johna Rockefellerja, nekake pokojnega milijarderja. Zgodaj zjutraj so telefonsko obvestili Rockefellerja, da naj priinese odkupnino v neko restavracijo. Rockefeller je takoj obvestil policijo, ki je odšla tja, toda gangsterji so že pobegnili.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Obisk dr. Hodže v Bukarešti

Obisk se bo zaključil s sestankom predsednikov vlad Male antante

Praga, 11. junija. tr. Iz Bukarešte javlja sedaj spored obiska češkoslovaškega ministrskega predsednika dr. Hodže. Dr. Hodža bo v torek 15. junija zjutraj prispel v Bukarešto, kjer bo ostal do 16. junija zvečer. Dr. Hodža vrača s tem obisk rumunskemu ministrskemu predsedniku Tatarcu. Češkoslovaškega ministrskega predsednika bo sprejel v avdienci kralj Karol. Iz Bukarešte bo dr. Hodža odpotoval skupno z rumunskim ministrskim predsednikom

Hitlerjeva zahvala Stojadinoviću

Berlin, 11. junija. AA. DNB: Vodja rajha in državni kancelar g. Hitler je na brzojavko predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića odgovoril s tole brzojavko: Najpristojneje se zahvaljujem Vaši ekselenciji za brzojavko, ki sem jo ravnokor prejel. Popolnoma se strinjam z Vami v želji po sodelovanju z Nemčijo in Jugoslavijo in to sodelovanje moramo podpreti z vsemi silami in prepričan sem, da bo ta sporazum koristil miru v Evropi. — Adolf Hitler.

Vladarska pooblastila za Horthyja

Budimpešta, 11. jun. AA. DNB: Danes je bilo objavljeno besedilo zakona o razširjenju regentovih pravic. Med drugim je tudi omenjeno, da parlament ne more klicati regenta na odgovor. Regent lahko razpusti parlament. Regenta velja obe zbornici z akklamacijo. Če je število kandidatov večje, se volitve vrše tajno. Regent lahko kandidira svojega namestnika: vendar pa lahko predloži samo tri imena.

Zdravje papeža

Rim, 11. junija. tr. Neznosna vročina zadnjih dni je neugodno vplivala na zdravstveno stanje papeža, ki se nahaja v svoji poletni rezidenzi Castel Gandolfo. Čeprav se bolezen papeža ni poslabšala, je njegovo stanje vendarle tako, da mora bolnik ostati v največjem miru.

Italija zbira staro železje

Rim, 11. junija. AA. V Italiji bodo pričeli zbirati staro železje. Uradni listi so sporočili tozadevna navodila vsem stranknim organizacijam. Železno ograjo okrog parkov in vile Borghese so že odstranili. Prav tako so izginile železne »graje« okrog poslopja finančnega ministrstva.

Amerika gradi novo trgovinsko mornarico

Washington, 11. junija. AA. Predsednik Roosevelt je predložil kongresu načrt nove hitre trgovinske mornarice. Stala bo 160 milijonov dolarjev. Zgradijo nameravajo 60 tovrstnih, 24 mešanih potniških in trgovskih ladij, 10 ladij-cistern in en parnik oblike »Manhattan«. Polovico teh ladij bodo zgradili v treh letih.

Letalski promet med Anglijo in Severno Ameriko

London, 11. junija. AA. Prvi poizkus poletja po trajno letalsko službo med Veliko Britanijo in Severno Ameriko bo 24. t. m. istočasno v obeh smereh.

Spopadi na mandžurski meji

Berlin, 11. junija. AA. DNB: Po vesteh agencije Tass je prišlo do spopadov na meji med Mandžurijo in sovjetsko Rusijo. Skupina japonskih in mandžurskih vojakov je 150 m na znotraj od sovjetske meje napadla sovjetsko obmejno stražo in začela na njo streljati iz strojnih pušk. Sovjetska vlada je ukazala svojim zastopnikom v Harbinu in Tokiju, da naj takoj vložijo protest pri tamšnjih vladah.

Neguš toži italijansko vlado

Pariz, 11. junija. b. Bivši abesinski cesar je pri nekem francoskem sodišču vložil tožbo proti italijanski vladi. Cesar je namreč lastnik precejšnjega dela akcij znane železnice, ki vodi iz Džibutija v Adis Abebo. Vrednost njegovih akcij se ceni na okoli 30 milijonov francoskih frankov. Akcije so izstavljene na ime abesinske vlade. Ko je neguš hotel pred kratkim te akcije prodati, je italijanska vlada vložila pri centralni upravi džibutske železnice svoj veto. Neguš zahteva sedaj v svoji tožbi proti italijanski vladi, da prekliče svoj veto.

Nova petletka v Turčiji

Ankara, 11. junija. b. Gospodarsko ministrstvo obvešča, da se začne dne 15. t. m. izvajati nova turška gospodarska petletka, ki predvideva zlasti zgraditev velikih naprav za namakanje in izsuševanje, nadalje izrabljanje rudnih bogastev, zidanje novih železnic in tovarn za motorje.



Operni basist Fran Schiffrer, ki nastopi drevi v veliki filharmonični dvorani

Politični obzornik

Organizacija JNS v saški banovini

Pretekli teden je imel banovinski odbor JNS v Zagrebu sejo. Sejo je otvoril predsednik narodni poslanec dr. Iv. Jurlić, ki je zlasti poudaril podpredsednika stranke, glavnega odbora ministra v p. Jurja Demetrovića, izražajoč svoje veselje, da je po težki bolezni ozdravel in se bo odlej zopet lahko posvetil uspešnemu delu za stranko. Ko sta podala svoje poročilo tajnik in blagajnik, je odbor sprejel v organizacijo 100 novih članov, kar je dokaz, da stranka lepo napreduje tudi v Zagrebu. Narodni poslanec Josip Cvetič je v daljšem govoru poročal o političnem in parlamentarnem delovanju stranke. Njegova izjava je zbudila splošno pozornost. Juraj Demetrović se je v svojem govoru dotaknil naše zunanje in notranje politike.

Odbor je zaključil, da bo z vso vno nadaljeval organizatorno delo, kakor je predsednik sejo zaključil. V banovinskem tajnistvu JNS v Zagrebu so imeli v zadnjem času akademiki — jugoslovanski nacionalisti dva sestanka. Na prvem sestanku je imel predavanje narodni poslanec Ante Kovčič o vlogi mladine v predvojni in vojni dobi in v sedanjem času. Njegovo predavanje je bilo za našo mladino nadvse poučno, a tudi izredno zanimivo. Kovčič je znan kot izvrsten predavatelj, ki zna svoja izvajanja garnirati s humorjem, duhovitiimi dvoplini, mestoma pa tudi z žgocim sarkazmom. Dijaši si žele takih predavanj. Na drugem sestanku je predaval bivši minister Juraj Demetrović, ki so mu dijaši privedli vprico njegovega ozdravljenja iskrene ovacije. Razpravljali so o vseh aktualnih problemih notranje in zunanje politike. Njegovi pogledi zlasti na zunanji položaj so našli med mladino polno razumevanje.

Cvetke iz glasil

Katoliške akcije

V včerajšnjem »Slovenskem domu« čitamo: »Med poročili »Jutra« o potovanju generala Živkovića po Sloveniji in pogrebnim znamenjem podrobnosti, ki jih želimo namesto »Jutra« jugoslovanski javnosti sporočiti mi.« Po tem uvodu nadaljuje krščansko-katoliško glasilo: »...dobra 2 kilometra za Konjicami so ustavili avtomobilski sprevoz z generalom Živkovičem domači kmetijski fantje... gospodje senatorji so izstopili ter z revolverji v rokah šli proti fantom ter jih tako pristili, da so se umaknili s ceste in pustili avtomobil mimo. V Celju so demonstranti navadili proti Celjskemu domu in je zgolj policija preprečila, da ne bi gospode »narodne zastopnike« nasrtnili z volilnimi kroglicami... Demonstranti so jih obmetavali z gniliimi jajci ter je tudi g. poslanec dobil posebno jajčo omeko. To je digne »narodnega« zastopnika tako razkošilo, da je ves nemiren tekal sem in tje ter zahteval, da ga policija ščiti pred omako, ker ni bila naročena niti za obed, še manj pa za malico...« — Na drugem mestu piše: »Kakor znamo, so množice, ki so Živkovića sprejele pred ljubljanskim kolodvorom, razbile v silnem navdušenju za JNS, njene kramarje, zajce in žandarje, tudi en rektor na Živkovičevem avtomobilu... Živkovičeva komedija se je spremenila v resno stvar, vrhovni vodja JNS je odšel iz Slovenije, omadeževan s slovensko krvjo...«

Stanojevičeva skupina o dogodkih v Ljubljani

Beograjsko »Vreme« poroča, da je imel Misa Trifunović, vodja skupine Ace Stanojevića, shod v Loznici, kjer je v svojem govoru izjavil, da ne more odpraviti onega, kar se je dogodilo Živkoviću zadnje dni v Ljubljani. — »Vreme« priobčuje tudi izjavo senatorja Milutina Dragovića kot očividca istih dogodkov.

Umetniški svet

Minister prosvete je imenoval na podlagi pooblastila v finančnem zakonu komisijo za sestavo uredbe o umetniških šolah in uredbe o umetniškem svetu. V to komisijo je imenoval Slovencev imenovani Juži Letetko, ravnatelj konservatorija v Ljubljani. Obenem je minister tudi imenoval komisijo, ki bo začela opravljati posle umetniškega sveta. V tej komisiji ni nobenega Slovenca. Kaj poretu k temu glasila samostojenstva in katoliške akcije?

»Razlogi ojačenja« aktivnosti vodstva JNS

»Obzore« ugiba in razglablja vprašanje, zakaj je vodstvo JNS tako počasi svojo aktivnost, in pravi: »V zvezi s počasnimi agitacijo vodstva JNS se širijo iz vesti te stranke vesti o skorajšnjem prihodu na krmilo tako zvane vlade nacionalne koncentracije, v kateri bi Pera Živković in njegovi ljudje imeli odločilno besedo. To seveda ni verjetno...«

Curth, 11. junija. Beograd 10.—. Pariz 19.45. London 21.50. New York 47.50. Brazil 73.51. Milan 28.05. Amsterdam 34.02. Berlin 17.15. Danci 81.50—81.90. Praga 15.25. Varsova 28.90. Bukaresta 1.25

Tudi Francija mora štediti

Pariz, 11. jun. AA. Havas: Predsednik senatnega finančnega odbora Caillaux se je obrnil med sejo k finančnemu ministru Vincentu Auriolu in podčrtal, da mora Francija štediti. Priznati si moramo, da znaša povečanje našega dolga 1.670.000.000 frankov. Izven proračuna je tudi primanjkljaj, ki se giblje med 20 do 25 milijard frankov. Položaj je torej nevaren in nevaren je tudi pritisk, ki ga izvajajo na vas. Vse to morate odbiti od sebe.

